

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vindex Libertatis Ecclesiasticae || Et Martyr || S.
Engelbertvs || Archiepiscopus Co-||loniensiſ Princeps ||
Elector, &c.**

Gelenius, Aegidius

Coloniae Agrippinae, 1633

Compendiosa Vita S. Engelberti Martyris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9728

res, etsi sanguinis aut affinitatis vinculis iunctos, inimicos habuit, ma-
A laque hæc alia calamitas comitabatur. Cum enim Innocentio tertio
 [cuius fauores pridem meruerat] Honorius itidem tertius succederet,
 & eundem ENGELBERTVS noster pallium pro more rogaret, hoc illi
 negavit, donec nomina, quæ tempore dissidij, antecessores fecerant in
 vrbis curia, expediuisset. Ad eò fuit his difficultatibus omnib. superior
 S. ENGELBERTVS, vt disputare merito possis, iustitiane an fortitudine
 excelluerit, nam quod ad iustitiam attinet, creditoribus Romanis exso-
 lutione quadraginta quinque millium aureorū [vti nos æstimamus] sa-
 tisfecit. Quod ad fortitudinem; hostes suos ita compressit, vt ne qui-
 dem mutire auderent, & fratre suo absque hærede masculino mortuo, co-
B mitatum Montium administrans, sibi, quo ad viueret, subditos habuit
 obsequentissimos. quin & primus pacem prouincialem ac publi-
 cam stabiluit, idque tunc maxime, cum ex nominis celebritate à
 Friderico secundo, Prorex Romani Imperij per Germaniam, & Hen-
 ricij filij sui Tutor constitutus fuit. Qua Prouincia cum timore susce-
 pta, impiger prorsus in laboribus, fortis in periculis, prudens & peritus
 in rerum vsu, puerum Regem educauit, vt filiū; honorauit vt Dominū,
 quin & Electoralis ac Proregalis fastigij dignitatem miro splendore tu-
C tatus est. Vt enim auctoritati existimationem conciliaret, nec expensis
 parcere, nec Principe dignam corporis custodiam minuere vnquam
 voluit, quamuis splendor ille externus in adhibita corporis custodia,
 ob insidias euitatas, quod iustitiæ zelo in quoslibet reos sine discrimi-
 ne feruebat, etiam pœne necessarius fuerit. Magnificentia hæc sancti
 Principis Ioannem Hierosolymorum Regem, Coloniam aliquando
 exciuit, Franciæ quoque, Angliæ, Hungariæ & Bohemiæ Reges ami-
 cos fecit. Id compertum est, neminem Archiepiscoporum, qui Colo-
 niensi ante S. ENGELBERTVM cathedræ insederunt, cum gloria, diuitijs,
D potentia præiuisse, excepto B. Brunone eius nominis primo, Henrici
 Aucupis filio, Ottonis magni fratre. Tanta eius in toto imperio erat au-
 thoritas, vt solo literarum, chirothecæ vel alterius signi præsidio itine-
 rataueretur. Tegebat vero sub hoc magnificentiæ pallio, tenerrimam
 conscientiam & insignem vitæ sanctimoniam. Nam Deum & Deipa-
 ram summo opere colebat, pro redemptione terræ sanctæ, cruce signatus
 est, Ecclesijs veteribus dotatis, nouas erigebat, austeros & mendicantes
 ordines in diœcesin introduxit, pauperes sacerdotes præteritis viris
 Nobilibus frequenter mensæ suæ adhibitos, suis vestibus vestiebat: Vi-
 duis,

duis, oppressis alijsque miseris ad ferendam opem beneuolus erat & omni hora paratus. Porro Ecclesiam Coloniensem post omnis aeris, A quo premebatur, dissolutionem, bonorumque vel alienatorum vel subtractorum recuperationem, nouis prædijs varijsque possessionibus locupletauit atque auxit, illius claustra ciuitatibus & arcibus cinxit; totamque Prouinciam ab omni hostili incurfu potenter defendit. Famis tempore annonam ex alijs diœcesibus copiose inuehebat. Ædem denique metropolitanam liberali censu annuo in augustiorem Basilicam erigere satagit. His alijsque districtus negotijs, licet plures haberet in Episcopalibus Vicarios, functiones nihilominus Pontificales ipsemet B magna cum astantium ædificatione exercuit, & quidem tantæ dignitatis munera in luce atque oculis omnium; splendido ornatus cultu administrabat, interim animum dolore liquecentem, manantes oculis lachrymæ testabantur. Pari pietate paucis ante Martyrium suum diebus, ad quod se præparasse videtur, apud Conradum Mindensem Episcopum totius ante actæ vitæ errata, sacra exemologesi expiauit, tanto animi dolentis sensu, ac si isto die, diuino sistendus esset iudicio; tanto lachrymarum imbri, vt totum eius pectus inundaret. Hic Diuinus Antistes tam varijs ornatus dotibus, imò DECUS, VITA, AC SALVS REIPUBLICÆ, quem Christiani orbis Principes ac Reges mirificè suspiciebant, infœlici parricidæ manu ob defensionem Ecclesiasticæ libertatis, ex insidijs horrendum in modum trucidatus occubuit, auctore Patruelis eius filio Friderico ad Ruram comite, quod ipsum ex paterna sua sollicitudine, iussu & auctoritate Honorij Tertij Romani Pontificis, atque Friderici Secundi Imperatoris, à detestabili Ecclesiæ Essendiensis oppressione ad sanio rem mentem omnibus modis studuisset reuocare. Martyriū consummauit septimo Idus Nouembris, sole vergente ad occasum, anno gratiæ millesimo ducentesimo vigesimo quinto, ætatis vero suæ quadragesimo, cum sedisset annos fere decem. D

Martyrium eius à viris sanctis eo, quo contigit modo, prædictum est & declaratum visionibus, plurimisque miraculis. Recensentur enim in historia eius cæcitate nouem liberati, surdi quatuor, vndecim à paralyfi & febris, totidem claudi & manci, octo contracti, muti duo, & mortuus vitæ restitutus, atque à diuersis alijs malis viginti & quinque curati. Nec miraculorum quotidiana frequentia remisit, donec omnes parricidij rei pœnam dedissent, inter quos Fridericus comes, anno post perpetratum facinus euoluto, ante portam Sancti Seuerini

rotæ

rotæ inpositus, per Beatissimi Martyris meritū summa obiit pœnitidine. Illustriorū miraculorum illustres testes laudantur primo Godefridus Arnsbergensis comes, qui martyris viscera post quatuordecim hebdomadas illæsa & integra vidit.

Secūdo liberata à partus difficultate Geldriæ comes Sophia Brabatica.

Tertio Henricus Archiepiscopus & Princeps Elector Colonienfis, quo præsentè paralyticus sanatus est.

Demum comes Hermannus Aduocatus Colonienfis curatus à doloribus lateris & mortis ereptus periculo.

His accensendi quinque vitæ sanctitate excellentes qui eadem miracula nobis testata reliquerunt. Quos inter primus ipse vitæ commentator Cæsarius menologio Cisterciensium Sanctorum inscriptus. Alter B. Henricus ex Canonico S. Cuniberti Veteris montis Religiosus à cruris infirmitate sanatus. Tertius Beatus Henricus de Berge Abbas Heisterbaecensis, cuius frater amissum pedum usum recepit. Et quartus Beatus Hermannus Steinfeldensis Canonicus, oculorum sanitatem voto concepto obtinuit, huic ante Sanctissimi viri necem luna gladio transfixa martyrij prænuncia, ostensa & diuinitus explicata fuerat. Denique B. Conradus Portuenfis Episcopus & Cardinalis, qui ENGELBERTVM in concilio Moguntino Martyrem declarauit, quare meritò hæc Romano Martyrologio verba inscripta. *Colonia Sancti ENGELBERTI Episcopi, qui pro defensione Ecclesiastica libertatis, & Romana Ecclesiæ obedientia martyrium subire non dubitauit.*

Huius sanctissimi Archiepiscopi virtute & meritis permotus Serenissimus & Reuerendissimus Dominus FERDINANDVS Archiepiscopus & Princeps Elector Colonienfis, ad excitandam populi pietatem dignosque tanto Antistite honores impendendos, quo his calamitosis temporibus, parata eius experiantur Patrocinia, cum præcū Canonica recitatione, tū sacri oblatione celebrari curauit, sacraq; ipsius liplana anno millesimo sexcentesimo vigesimo secundo, die sexta Augusti celebri elevatione honorauit. Quem cultum Martyri acceptum fuisse, inde collegimus: quod fidei & Ecclesiasticæ libertatis hostes anno euoluto, eadem die sexta Augusti, integro prælio prostrati sunt in Westphalia, quam S. ENGELBERTVS quadraginta & septem vulneribus consecrauerat.

1622.

1623.

6. Aug.

Orādo Deus, vt suā SERENITATEM, quæ ampliori Martyris honori studet, eidemq; Hierothecam argenteā fieri iubet, deprecante Martyre amplioribus triumphis beet.

AVCTA-